

44

Hajjim Sabbetaj

Budára visszatérő zsidók vitája templomi helyükről

1606¹ után

Hajjim Sabbetaj (MAHARHAS) (1555 előtt–1647), *Torat Hajjim / Az élet (R. Hajjim) tanítása*, I: “Hósen mispát” (Szaloniki, 473 / 1713), no. 28

Ú j a b b k i a d á s :

Shlomo J. Spitzer & Komoróczy Géza, *Héber kútforrások Magyarország és a magyarországi zsidóság történetéhez a kezdetektől 1686-ig* (Hungaria Judaica, 16) (Budapest: MTA Judaisztikai Kutatócsoport – Osiris Kiadó, 2003), pp. 517–519, no. 117 (héber szöveg és magyar fordítás)

I r o d a l o m :

Zsidó Budapest: Emlékek, szertartások, történelem, p. 41

Jewish Budapest: Monuments, Rites, History (Budapest: Central European University Press, 1999), p. 25

Kérdést intéztek hozzám az emberek Budun (BVDVN) szent községéből, amely városnak Askenáz nyelven Ovin (װבײן) a neve. Az a történet, amely ebben a szent községben esett meg, így történt.

Ráhel hosszú éveken át birtokolt egy ülőhelyet a gyülekezet házában, úgy, ahogyan ez az askenázi községekben szokás: mindenki megvásárolja magának az ülőhelyet a gyülekezet házában, és ez a hely teljesen az övé, joga van bérbe adni vagy eladni, vagy annak adni, akinek akarja.

Egy napon ellenségek jöttek a város ellen, nagy volt a harc a város körül, az éhség pedig a városon belül. Ez alatt az idő alatt Ráhel nem járt el a gyülekezet házába, mert vagyona megfogyatkozott, és azon fáradozott, hogy ennielőt tudjon hazavinni. A helye a gyülekezet házában szabadon maradt, nem ült oda senki. Amikor Léa ezt látta, fogta magát és odaült arra a helyre. De a szomszédai azt mondták:

“Mit keresel itt? Ez nem a te helyed.”

Léa azt felelte, hogy meg akarja venni az ülőhelyet Ráheltől.

Abban az időben nagy volt a háború és az éhség a városban, ezért sokan vidékre menekültek, a háborútól és az éhségtől való félelem miatt. A községnek különösen a szegényeket, akik nem tudtak gondoskodni a megélhetésükről, el kellett küldenie a városból, oda, ahova menni tudtak. Ráhel is közéjük tartozott, s hogy mentse magát és családját, más helyre² ment, és sok évig tartózkodott ott. Azután Léa meghalt, és az ülőhelyet örökül hagyta leányának, Dinának. De sok idő múltán, hogy Dina ült ezen a helyen, Ráhel visszatért a városba, és a helyén ott találta Dinát.

(...)

¹ A tizenöt éves osztrák–török háborút lezáró zsitvatoroki béke.

² Szó szerint: “más országba”.

Láttam a tudós döntnök (*poszék*), tanítónk, R. Gedalja úr³ – őrizze és áldja meg
őt a Könyörületes – szavait, amelyekben Ráhel asszonynak adott igazat.
Nyilvánvaló, hogy az ítélet igaz és igazolt ítélet, és hogy az ítélet az említett
asszony mellett áll.

³ R. Gedalja budai rabbi volt a XVII. század elején.